

Інна КРЕМІНСЬКА,
orcid.org/0000-0002-0918-0357
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри історії української літератури
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(Харків, Україна) imkreminska@gmail.com

РЕЦЕПЦІЯ РОМАНУ «ДОБРА ВІСТЬ» В. ДРОЗДА

У статті розглянуто рецепцію роману В. Дрозда «Добра вість», уперше опублікованого 1971 р. Відзначено, що твір загалом одержав схвальні відгуки радянських критиків (М. Жулинський, К. Журба, А. Кондратюк, О. Парасунько, С. Пінчук, Л. Санов, І. Тарасенко та ін.), що більшою мірою було обумовлено не його естетичною значущістю, скільки відповідністю соцреалістичному канону, зокрема на рівні змісто- й формотвірних елементів. Дослідники, наголошуючи на документальній основі роману, зауважують його приналежність до історико-біографічного жанру, «документального епосу» (І. Дзюба), досить популярного на той період у радянській літературі. Зазначено також про ідейний, образний і сюжетний зв'язок «роману-біографії» з наступним текстом автора – «Ювеналій Мельников» («Серія біографічних творів. Життя славетних»). Науковці акцентують увагу на таких аспектах поетики, як жанрово-стильові, сюжетно-композиційні особливості роману (наприклад, риси хронікального сюжету, превалювання громадської над особистою лінією; категорія типовості (О. Парасунько), лаконізм портретування, ілюстративність (І. Дзюба, М. Кодак) тощо), специфіка системи персонажів, засоби характеротворення, психологізм, художні функції документалізму, історичного контексту (залучення архівних матеріалів, спогадів). У статтях розглянуто концепцію героя, засоби творення головного персонажа, якому властива ідеалізація образу соціал-демократа, що суголосно соцреалістичному канону. Разом із тим критики зауважували непереконливість ідейної еволюції персонажа (С. Пінчук), патетичність останньої частини твору (А. Кондратюк). Сучасний етап вивчення роману є менш презентативним (С. Андрусів, М. Гладкова, О. Січка, Л. Тарнашинська), разом із тим дослідники вперше звернулися до осмислення мотивного комплексу творчості автора в контексті соцреалізму, документалізму крізь призму інтертекстуальності. Наголошено на питанні пріоритету реалістичної (О. Січка), соцреалістичної поетики в досліджуваному творі, а також перспективі розгляду роману в контексті постколоніалізму (М. Гладкова).

Ключові слова: В. Дрозд, поетика, проза, роман, мотив, соціалістичний реалізм, історія української літератури ХХ століття.

Inna KREMINSKA,
orcid.org/0000-0002-0918-0357
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of History of Ukrainian Literature
V. N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) imkreminska@gmail.com

RECEPTION OF THE NOVEL “GOOD NEWS” BY V. DROZD

The paper examines the reception of V. Drozd's novel “The Good News”, first published in 1971. It is noted that the work received favourable reviews altogether from Soviet critics (M. Zhulynskyi, K. Zhurba, A. Kondratyuk, O. Parasunko, S. Pinchuk, L. Sanov, I. Tarasenko, etc.), which to a greater extent was determined not by its aesthetic significance, but by its compliance with the socialist realist canon, in particular at the level of content and form-creating elements. Researchers, while emphasizing the documentary basis of the novel, also mark its belonging to the historical-biographical genre, the “documentary epic” (I. Dzyuba), quite popular at that time in Soviet literature. The ideological, figurative, and plot connection of the “novel-biography” with the next text of the author – “Juvenalius Melnikov” (“Series of biographical works. Lives of the famous”) is also perceived.

The scientific articles give consideration to the hero concept, the means of creating the main character, which is characterized by the idealization of the image of a social democrat, which is consistent with the socialist realist canon. At the same time, critics have noted the unconvincing ideological evolution of the character (S. Pinchuk) and the pathologicalness of the last part of the work (A. Kondratyuk). The modern stage of novel studying is less representative (S. Andrusiv, M. Hladkova, O. Sichkar, L. Tarnashinska), at the same time, researchers turned for the first time to the understanding of the motive complex of the author's work in the context of socialist realism, the understanding of documentary through the prism of intertextuality. The cognizance of the question of the priority of realistic (O. Sichkar), socialist realist poetics in the studied work is taken, as well as the perspective of considering the novel in the context of postcolonialism (M. Hladkova).

Key words: V. Drozd, poetics, prose, novel, motif, socialist realism, history of Ukrainian literature of the 20th century.

Постановка проблеми. В історії української літератури другої половини ХХ століття В. Дрозд відомий насамперед як автор «химерної прози». Разом із тим у його творчості наявні також тексти, дотичні до соцреалістичної проблематики й поезики («Добра вість», «Ритми життя», «Дорога до матері», «Земля під копитами», «Інна Сіверська, суддя»). Ця проза, неповні осмислена сучасним літературознавством, є важливим складником художньої спадщини митця, що зумовлює актуальність теми студії.

Аналіз досліджень. Зважаючи на ідеологічну маркованість тексту, його рецепція більшою мірою презентована працями радянських дослідників (Беляєв, 1974; Варгатюк, 1978; Дончик, 1971; Жулинський, 1979; Жулинський, 1986; Журба, 1972; Дзюба, 1987; Здоровега, 1975; Кодак, 1974; Кондратюк, 1972; Маляренко, 1973; Парасунько, 1972; Пінчук, 1973; Санов, 1979; Тарасенко, 1971; Шарова, 1975; та інші), меншою – студіями сучасних літературознавців (Андрусів, 1998; Гладкова, 2022; Січка, 2006; Січка, 2008; Січка, 2010; Тарнашинська, 2013).

Мета статті – систематизувати науково-критичні праці, присвячені рецепції роману «Добра вість» В. Дрозда, і виявити перспективні вектори дослідження твору.

Виклад основного матеріалу. Об'єктом художнього зображення роману «Добра вість» (1967 р.) є політичнотіологізована біографія соціал-демократа, пропагандиста ідей марксизму Ювеналія Мельникова. Авторське бачення цього персонажа відповідало соцреалістичному канону, про що свідчить концепція героя, з властивою їй ідеалізацією центральної постаті, посилена сюжетним мотивом мучеництва та документально-біографічною лінією фабули. Образ Ювеналія поповнює галерею іконічних персонажів радянської доби, який жертвує собою в ім'я боротьби з «...капіталом і царизмом» (Дрозд, 1971: 186). Критики 1970–1980-х років переважно фокусують увагу на ідейно-тематичному змісті, сюжетно-композиційній специфіці, гармонійному поєднанні документального та художнього матеріалу, особливостях характеротворення, зокрема образу Ювеналія Мельникова, тощо. Авторами відгуків, рецензій на «Добру вість» є М. Жулинський, К. Журба, А. Кондратюк, О. Парасунько, С. Пінчук, Л. Санов, І. Тарасенко, Є. Шарова та інші (Жулинський, 1979; Жулинський, 1986; Журба, 1972; Кондратюк, 1972; Парасунько, 1972; Пінчук, 1973; Санов, 1979; Тарасенко, 1971; Шарова, 1975). Так А. Кондратюк вважає, що роман «Добра вість» є «якісно новим» етапом

у творчості В. Дрозда, оскільки автор уперше звертається до історико-революційної теми і жанру біографії (Кондратюк, 1972: 8). Стильовими ознаками цього «роману-біографії» як зразка історико-революційної прози, на думку С. Пінчука (Пінчук, 1973: 157), є «хронікальний принцип побудови», психологічний аналіз, «...вміння... захопити читача цілим напливом думок, вражень, дерзаних і найскладніших душевних порухів...», залучення документування як «зовнішнього прийому», засобу «...модернізації форми твору» й динамізації розповіді (Пінчук, 1973: 157). Акцентовано увагу на питанні «манери викладу» автора (Пінчук, 1973: 157), яка «...витримана в дусі сучасної реалістичної, густо психологічної прози» (Пінчук, 1973: 157). Разом із тим критик пише про неоригінальність композиції твору, а також недоліки фіналу твору (Пінчук, 1973: 157). У рецензії І. Тарасенка зазначено, що в поезиці В. Дрозда важливого значення набуває деталізоване відтворення історичного контексту, за допомогою якого митець передає соціально-політичні колізії доби (Тарасенко, 1971: 3), тож, уточнімо, ідеться про специфіку хронотопу соцреалістичного роману.

Л. Санов у студії «На свої горизонти» звертає увагу на те, що поява різнопланових за проблематикою і поезикою творів В. Дрозда, як-от: «Добра вість», «Ірій», «Люди на землі», «Ритми життя» – засвідчує про «...широкий діапазон його тематичних та жанрово-стильових шукань, про дальше його наближення до народного життя» (Санов, 1979: 64). Так, на думку М. Жулинського, у романі автор репрезентує пошук оригінальних тем та художніх прийомів (Жулинський, 1979: 184). І. Дзюба, навпаки, відзначає типологічну подібність творів, у яких порушено проблему підпільних робітничих організацій, наприклад, «Добра вість» В. Дрозда, «Підземні барикади» В. Близнаця, «Провісники» В. Канівця (Дзюба, 1987: 109). Дослідник стверджує, що ці романи слід інтерпретувати, беручи до уваги формотвірні особливості «документального епосу», оскільки естетичний складник у них поступається функціям упорядкування фактичного матеріалу (Дзюба, 1987: 109).

Твір, на думку О. Парасунька, є зразком історичної белетристики, у якій значущості набуває документальність. Також зауважено, що важливими в поезиці роману є категорії типовості, узагальнення та «життєвості», історичної достовірності тощо (Парасунько, 1972: 3). Очікуваним для радянського літературознавства є трактування художньої ідеї «Доброї вісті» критиком як «єднання пролетарів усіх національностей царської Росії в боротьбі з самодержавством, з

класовим ворогом» (Парасунько, 1972: 3). Подібно В. Беляєв вважає, що поява творів про «бійців і героїв революції» (В. Дрозд «Добра вість», А. Стась «Товариш Олекса») (Беляєв, 1974: 140) засвідчує закономірність розвитку стильового розмаїття «національних літератур» соціалістичного реалізму.

Науковці звертають увагу й на сюжетно-композиційну специфіку твору. Так у монографії «Людина як міра часу» М. Жулинський пише, що, з одного боку, письменник підкреслює історичну достовірність, реалістичність зображаного художнього світу, а з другого – удається до художнього вимислу при розкритті психологічного образу Мельникова (Жулинський, 1979: 184). Натомість Є. Шарова зазначає, що В. Дрозд лише, на перший погляд, дотримується хронікальності у викладі подій, оскільки головним завданням автора було розкрити саме ідеологічне становлення Мельникова (Шарова, 1975: 2). Л. Маляренко констатує довершену злагожденість діалогів та пейзажних малюнків у романі «Добра вість» (Маляренко, 1973: 88). У студії «Художнє дослідження невігданого» М. Кодак порівнює твори «Понад Славутичем-Дніпром» Є. Кротевича й «Добру вість» В. Дрозда (Кодак, 1974: 118–122), якій властиві лаконізм портретних описів, монтажна композиція, зображення внутрішнього мовлення персонажів (Кодак, 1974: 121). І. Дзюба виділяє такі формотвірні риси аналізованого нами твору, як описовість, ілюстративність, інформативність, відсутність наскрізного пригодницького сюжету (Дзюба, 1987: 109–110). А. Кондратюк звертає увагу на патетичність останнього розділу роману – «Новели в документах»: «маловідомі архівні матеріали і свідчення сучасників підібрано і скомпоновано таким чином, що останні роки динамічного, духовно інтенсивного життя революціонера набувають вражаюче сильного вираження і символічного звучання» (Кондратюк, 1972: 8). Із чим категорично не погоджується С. Пінчук, наголошуючи, що у фіналі наведені матеріали «...досить вправно скомпоновані», проте це «...все-таки підбірка цитат» (Пінчук, 1973: 157).

При аналізі сюжетно-композиційної своєрідності «Доброї вісті» літературознавці (Беляєв, 1974; Дзюба, 1987; Дончик, 1971; Жулинський, 1986; Здоровега, 1975; Журба, 1972; Маляренко, 1973; Парасунько, 1972; Пінчук, 1973; Тарасенко, 1971; Шарова, 1975 та інші) висловлюють дискусійні погляди на особливості втілення документалізму в художньому цілому. Так В. Дончик, К. Журба, О. Парасунько, І. Тарасенко, Є. Шарова

та інші відзначають художньо виправдане співвідношення художнього вимислу та достовірного (Дончик, 1971), наприклад, у романі залучені архівні матеріали, спогади очевидців тощо про постать Мельникова (Тарасенко, 1971: 3). І. Дзюба вважає, що письменник «прагне „емоціоналізувати” документальний матеріал...», «романтизувати» образ Ювеналія, «...пов'язавши з українською революційною традицією» (Дзюба, 1987: 109–110). Цитовані документи доби є важливим засобом творення центрального персонажа, збагачують романну розповідь та, як відзначає К. Журба, засвідчують достовірність викладених історико-біографічних фактів (Журба, 1972: 4). М. Кодак вважає, що документальне багатоголосся твору, змодельоване спогадами В. Перазича, Б. Ейдельмана, Ф. Глуценка, М. Мельникової та інших, сприяє переконливості в розкритті автором обраної теми (Кодак, 1974: 120). В. Здоровега, аналізуючи особливості української історичної прози 1970-х років, зокрема і романи В. Дрозда «Добра вість», «Дорога до матері», «Ритми життя», доходить висновку, що «художник-документаліст... творить свою концепцію світу, самотню художню структуру з її внутрішніми естетичними законами» (Здоровега, 1975: 134).

Разом із тим існує вповні обґрунтована думка про подекуди невиправдане залучення В. Дроздом прийому «відкритого документалізму» (Маляренко, 1973; Беляєв, 1974): як стверджує В. Беляєв, у тексті це часто призводить до «небажаного ефекту, коли цитуються не лише архівні матеріали, спогади, які передають неповторний колорит епохи, а й популярні брошури, статті з УРЕ тощо» (Беляєв, 1974: 141), що не завжди доцільно з художнього погляду (Маляренко, 1973: 88).

Особливості втілення образу Ювеналія Мельникова в контексті поетики соцреалізму є предметом уваги більшості критиків (Варгатюк, 1978; Дзюба, 1987; Дончик, 1971; Жулинський, 1986; Здоровега, 1975; Журба, 1972; Маляренко, 1973; Парасунько, 1972; Пінчук, 1973; Тарасенко, 1971; Шарова, 1975 та інших). Дослідники виділяють головні риси, властиві канонічному баченню соціал-демократа, «революціонера», чий життєвий шлях стає ідеологічно вивіреною моделлю для наслідування в українсько-радянській історії, зокрема й літературі, яким унаслідок державної політики властивий помітний ступінь міфологізації (Варгатюк, 1978: 134). Тож перед читачем постає ідеальний герой, наприклад, це образ «великого ентузіаста і романтика» (Тарасенко, 1971: 3), який показаний кризь призму його як ідеологічних

переконань, «естетичних смаків», так і особистого життя (Кондратюк, 1972: 8), «лицарів революції, які були справжніми особистостями» (подібно у творах В. Дрозда «Добра вість», «Дорога до матері», «Ритми життя») (Жулинський, 1986: 138) тощо. На важливості залучення до сюжету особистої лінії персонажа акцентує й М. Кодак, що надає образу Ювеналія драматизму, глибини, оскільки «...зображення останньої позначено тонким смаком і художнім тактом при досить лаконічному психологізмі в показі внутрішнього світу...» героя (Кодак, 1974: 120), позбавляє його схематичності, одноплановості (Пінчук, 1973: 158). М. Кодак звертається також до аналізу жіночих образів роману «Добра вість», які «зуміли підвестись до розуміння смислу життя революціонера і свого місця в ньому» (Кодак, 1974: 120). У творі, зазначає критик, зображення негативних персонажів (дворушників, жандармів та колишнього друга Мельникова – лікаря Данчича та ін.) автор утілює, зокрема, за допомогою портретування – провідного засобу характеротворення (Кодак, 1974: 121). Натомість С. Пінчук зауважує, що «світоглядна еволюція» (Пінчук, 1973: 158) головного героя та другорядних персонажів, однодумців Мельникова, показана непереконливо. До подібних висновків доходять Є. Шарова (Шарова, 1975), А. Кондратюк, який констатує, що персонажі другого плану в романі «залишаються десь за завісою і не набувають індивідуальної своєрідності як художні образи і людські характери» (Кондратюк, 1972: 8).

Пострадянське літературознавство майже оминає дослідницькою увагою «Добру вість» В. Дрозда. Лише кілька сучасних науковців, з-поміж яких С. Андрусів, М. Гладкова, О. Січка, Л. Тарнашинська, звертаються до аналізу твору письменника (Андрусів, 1998; Гладкова, 2022; Січка, 2006; Січка, 2008; Січка, 2010; Тарнашинська, 2013). Так С. Андрусів, Л. Тарнашинська побіжно згадують документально-біографічні твори митця, справедливо відзначаючи шаблонність жанрової форми та їхню ідеологічну заангажованість (Андрусів, 1998: 322; Тарнашинська, 2013: 9).

О. Січка у ґрунтовному дослідженні «Проза В. Дрозда: психологічні аспекти», основні положення якого висвітлені в авторефераті дисертації та статтях (Січка, 2006; Січка, 2008; Січка, 2010), як і С. Андрусів, вважає твір «Добра вість» зразком реалістичної прози (Січка, 2006). Тож специфіка жанрового різновиду «історичного», «біографічного роману», пов'язаного із життєписом Ю. Мельникова (Січка, 2006), зумовлює

покликання на інтертекст зображуваного історичного періоду. Своєю чергою, це впливає на стильові особливості твору: «суха мова канцелярських документів» (Січка, 2006) зумовлює «деіндивідуалізацію» авторського мовлення (Січка, 2006). У «Добрій вісті», вважає науковиця, «революційні події – лише тло, на якому показано психологізм переживань головного героя» (Січка, 2010), відтак описи пролетарської боротьби автор подає «швидше за необхідності, ніж за покликом душі» (Січка, 2010). Літературознавиця також звертається до розгляду другорядних персонажів роману, зокрема тих, які належать до опозиції «герой – ворог». Наприклад, це уявнене протиставлення головного героя з його антиподом – конформістом Данчичем, у поезиці характеротворення якого художньо актуалізується дуальна природа людської особистості, соціальне маскування, слабкість натури, удавана відданість революції тощо (Січка, 2010). Також О. Січка пише про своєрідність втілення образу царя в художньому тексті, наголошуючи на невідповідності його характеру державному титулу (Січка, 2010).

М. Гладкова у студії «Проза В. Дрозда 1970–1980-х років: до проблеми сприйняття літературознавцями» доходить висновку, що його романістика, у якій яскраво виявляються риси соцреалізму (наприклад, «Добра вість», «Ритми життя», «Дорога до матері», «Інна Сіверська, суддя», «Земля під копитами» тощо), попри їхню ідеологічну заангажованість, є перспективними для дослідження з погляду мотивного аналізу, постколоніальних студій, соціального міфологізму (Гладкова, 2022: 270–271). Цим художнім текстам, як зазначає науковиця, властивий неповторний стиль у творенні соцреалістичної дійсності, погляд на людину в конфлікті індивідуального й знеособлюючого колективного (Гладкова, 2022: 270–271).

Висновки. Отже, аналіз роману «Добра вість» В. Дрозда представлений порівняно невеликою кількістю наукових праць. Радянські дослідники П. Варгатюк, М. Жулинський, О. Парасунько, С. Пінчук, І. Тарасенко, Л. Санов та інші переважно позитивно оцінювали ідейно-художню своєрідність твору, авторську репрезентацію, бачення історичної постаті Ювеналія Мельникова. Дискусійним у критиці залишається питання художнього втілення, функцій документалізму в аналізованому тексті, яке часом негативно впливає на композицію (В. Беляєв, Л. Маляренко). Сучасні літературознавці наголошують на жанровій специфіці роману, його приналежності до соцреалістичного канону (С. Андрусів, Л. Тарнашинська, М. Глад-

кова), що впливає на концепцію персонажа як ідеалізованої постаті, проблематику, у якій домінуватиме ідеологічний складник, поетику характеротворення, зокрема психологізм, систему групування персонажів (опозиція «герой – ворог»), агітаційність (О. Січкара) тощо. Отже, подальше вивчення «Доброї вісті» є перспективним, що зумовлено авторською концепцією твору, у якому звернення до історії набуватиме статусу сакральної точки відліку для українського-радянського соціал-демократичного руху, тому значущості

набуватиме прийом документальності, залучення інтертексту, як маркера істинності зображуваного, що особливо актуально було в контексті розвитку так званих національних літератур і створення власної галереї героїв. Можливим вектором аналізу роману може бути виховна функція як автора в тоталітарному суспільстві, так і зображеної ним постаті. Отже, вивчення творчості В. Дрозда українсько-радянського періоду в контексті постколоніальної критики є перспективним для подальшого вивчення поетики письменника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусів С. Володимир Дрозд. Історія української літератури ХХ ст.: підруч. для студ. гуманітар. спец. вузів: у 2 кн./за ред. В. Г. Дончика. Кн 2. Київ, 1998. С. 322–328.
2. Беляєв В. Зоря нового дня: історико-революційна проза останніх років. Дніпро. 1974. № 1. С. 137–144.
3. Варгатюк П. Л. Рецензія. Український історичний журнал. 1978. № 12. С. 133–134.
4. Гладкова М. В. Проза В. Дрозда 1970–1980-х років: до проблеми сприйняття літературознавцями. Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 21. Т. 1. С. 265–272.
5. Дзиуба І. Несходимі стежки минувшини. Л-ра і сучасність: літ.-критич. ст. Київ, 1987. Вип. 20. С. 86–115.
6. Дончик В. Людяне як героїчне. Радянське літературознавство. 1971. № 7. С. 29–44.
7. Дрозд В. Добра вість: роман-біографія. Сер. «Романи й повісті». Київ: Дніпро, 1971. Вип. 10. 187 с.
8. Жулинський М. Людина як міра часу: монографія. Київ: Дніпро, 1979. 275 с.
9. Жулинський М. «Яким корінням живе дерево?». Наближення: літературні діалоги. Київ, 1986. С. 122–170.
10. Журба К. Один з найкращих борців. Деснянська правда. 1972. 26 березня. С. 4.
11. Здоровега В. Прагнення достовірності: про документалізм сучасної прози. Дніпро. 1975. № 6. С. 132–137.
12. Кодак М. Художнє дослідження невігаданого. Вітчизна. 1974. № 9. С. 117–128.
13. Кондратюк А. Життєпис видатного революціонера. Україна. 1972. № 25. С. 8.
14. Маляренко Л. Люди з легендарними долями: нотатки про деякі історико-революц. твори в укр. рад. л-рі. Прапор. 1973. № 4. С. 86–89.
15. Парасунько О. Образ Ювеналія Мельникова. Літературна Україна. 1972. 9 трав. С. 3.
16. Пінчук С. Полум'я вічного вогню. Вітчизна. 1973. № 6. С. 151–159.
17. Санов Л. На свої горизонти. Проблеми. Жанри. Майстерність: літ.-критич. ст. Київ, 1979. Вип. 4. С. 63–82.
18. Січкара О. Жанрово-стильове розмаїття прози В. Дрозда. Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. Житомир, 2006. Вип. 28. С. 199–204. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1905/1/5.pdf> (дата звернення: 10.02.2022).
19. Січкара О. Історико-біографічна проза В. Дрозда. Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 2. С. 210–295. URL: <https://zubrila.com/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BE-%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B0-%D0%B2-%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D0%B0-%D1%81/>
20. Січкара О. М. Проза В. Дрозда: психологічні аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01. Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2008. 20 с.
21. Тарасенко І. Слово про орла. Ленінська правда. Суми, 1971. 11 трав. С. 3.
22. Тарнашинська Л. Б. Володимир Дрозд: «Письменник – лише уста народу»: біобібліогр. нарис/І. О. Негрейчук. Київ: Міністерство культури України, Національна парламентська бібліотека України, 2013. Вип. 15. 176 с.
23. Шарова Є. Добра вість з минулого. Літ. Україна. 1975. 25 лют. С. 2.

REFERENCES

1. Andrusiv S. Volodymyr Drozd. [Volodymyr Drozd]. Istoriiia ukrainskoi literatury XX st.: pidruch. dlia stud. humanitar. spets. vuziv: u 2 kn./za red. V. H. Donchuka, Book 2. Kyiv, 1998, pp. 322–328 [in Ukrainian].
2. Bieliaiev V. Zoria novoho dnia: istoryko-revoliutsiina proza ostannikh rokiv. [The dawn of a new day: historical and revolutionary prose of recent years]. Dnipro, 1974. Nr. 1, pp. 137–144 [in Ukrainian].
3. Varhatiuk P. L. Retsenziia. [Review]. Ukrainian historical journal, 1978. Nr. 12, pp. 133–134 [in Ukrainian].
4. Hladkova M. V. Proza V. Drozda 1970–1980-kh rokiv: do problemy spryniattia literaturoznavtsiamy [Prose by V. Drozd 1970–1980s: to the problem of perception by literary critics]. Zakarpatski filolohichni studii, 2022. Nr. 21, Vol. 1, pp. 265–272 [in Ukrainian].
5. Dziuba I. Neskhodymi stezhky mynuvshchyny. [Inexorable paths of the past]. L-ra i suchasnist: lit.-krytych. St.: Kyiv, 1987. Nr. 20, pp. 86–115 [in Ukrainian].
6. Donchuk V. Liudiane yak heroichne. [Human as heroic]. Radianske Literaturoznavstvo, 1971. Nr. 7. Pp. 29–44 [in Ukrainian].

7. Drozd V. Dobra vist: roman-biografii. [Good news: a novel-biography]. Kyiv: Dnipro, 1971. Ser. «Romany y povisti». Vol. 10, 187 p. [in Ukrainian].
8. Zhulynskiy M. Liudyna yak mira chasu: monografii. [Man as a measure of time: monograph]. Kyiv: Dnipro, 1979, 255 p. [in Ukrainian].
9. Zhulynskiy M. «Iakym korinniam zhyve derevo?» [To what roots does a tree live?]. Nablyzhennia: literaturni dialohy. Kyiv, 1987, pp. 122–170 [in Ukrainian].
10. Zhurba K. Odyn z naikrashchykh bortsiv. [One of the best wrestlers]. Desnianska Pravda, 1972, 26 bereznia. P. 4 [in Ukrainian].
11. Zdoroveha V. Prahennia dostovirnosti: pro dokumentalizm suchasnoi prozy. [Striving for authenticity: about the documentary of modern prose]. Dnipro, 1975. Nr. 6, pp. 132–137 [in Ukrainian].
12. Kodak M. Khudozhnie doslidzhennia nevyhadanoho [An artistic exploration of the uninvented]. Vitchyzna, 1974. Nr. 9, pp. 117–128 [in Ukrainian].
13. Kondratiuk A. Zhyttiepys vydatnoho revoliutsionera. [Biography of an outstanding revolutionary]. Ukraina, 1972. Nr. 25, p. 8 [in Ukrainian].
14. Maliarenko L. Liudy z lehendarnymy doliamy: notatky pro deiaki istoryko-revoliuts. tvory v ukr. rad. l-ri [People with legendary destinies: notes on some historical-revolutionary works in Ukrainian Soviet literature]. Prapor, 1973. Nr. 4, pp. 86–89 [in Ukrainian].
15. Parasunko O. Obraz Yuvenalii Melnykova [Image of Juvenal Melnikov]. Literaturna Ukraina, 1972, 9 trav., p. 3 [in Ukrainian].
16. Pinchuk S. Polumia vichnoho vohniu [The flame of eternal fire]. Vitchyzna. 1973. Nr. 6, pp. 151–159 [in Ukrainian].
17. Sanov L. Na svoi horyzonty [To your horizons]. Problemy. Zhanry. Maisternist: lit.-krytych. st. Kyiv, 1979, Vol. 4, pp. 63–82 [in Ukrainian].
18. Sichkar O. Zhanrovo-stylove rozmaittia prozy V. Drozda [Genre and stylistic variety of prose by V. Drozd]. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni I. Franka. Zhytomyr: ZhDU, 2006, Vol. 28, pp. 199–204 [in Ukrainian].
19. Sichkar O. Istoryko-biografichna proza V. Drozda [Historical and biographical prose of V. Drozd]. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu, 2010. Nr. 2, pp. 210–295 [in Ukrainian].
20. Sichkar O. M. Proza V. Drozda: psykhol. aspekty [Prose by V. Drozd: psychological aspects]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.01. Kherson. derzh. un-t. Kherson, 2008, 20 p. [in Ukrainian].
21. Tarasenko I. Slovo pro orla [A word about the eagle]. Leninska pravda. Sumy, 1971, 11 trav, p. 3 [in Ukrainian].
22. Tarnashinska L. Volodymyr Drozd: «Pysmennyk – lyshe usta narodu»: biobibliogr. narys [Volodymyr Drozd: «The writer is only the mouth of the people»: Biobibliogr. essay], 2013, Vol. 15. K.: M-vo kultury Ukrainy, Nats. parlam. b-ka Ukrainy [in Ukrainian].
23. Sharova Ye. Dobra vist z mynuloho. [Good news from the past]. Lit. Ukraina, 1975, 25 liut. P. 2. [in Ukrainian].